

РЕШЕНИЕ

№ 4800

гр. София, 28.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 156 СЪСТАВ, в публично заседание на девети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ВА

при участието на секретаря ЕД
като разгледа докладваното от ВА Гражданско дело № 20221110157329 по описа за 2022 година

РЕШЕНИЕ

28.03.2023 г., гр. София

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, I Г. О., 156-ти състав, в открито публично заседание на девети март през две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ВА

при секретаря ЕД, като разгледа докладваното от съдия ВА гр. дело № 57329/2022 г. по описа на СРС, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 124 и сл. ГПК.

Подадена е искова молба от „СК“ ООД срещу А. Ц. В., като се твърди, че страните се намирали в облигационно отношение, което било възникнало по силата на Договор за заем № 497639/18.02.2021 г. Поддържа, че по силата на договора била предоставена сумата от 1600,00 лева, като с оглед уговореното в договора се дължала и сумата от 151,05 лева, представляващи договора възнаградителна лихва за периода от 18.02.2021 г. до 24.06.2021 г., както и сумата от 191,68 лева, представляващи мораторна лихва за периода от 01.05.2021 г. до 01.02.2022 г. Навежда доводи от фактическа и правна страна по отношение на сключения договор, като прави извод, че е изправна страна по договора, но ответника не бил изпълнил задълженията си съобразно уговореното. Излага съображения, че е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК, но ответника бил възразил, поради което имал правен интерес от предявения иск. Иска да бъде признато за установено, че ответника дължи

претендираните вземания, както и присъждането на деловодни разноси.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е подаден отговор на исковата молба от ответника, като предявените искове се оспорват. Твърди, че към процесният договор са приложими разпоредбите на ЗПК, като обосновава, че договорът е недействителен с оглед нормата на чл. 22 ЗПК, което аргументира подробно. Поддържа, че не било спазено правилото на чл. 10, ал. 1 ЗПК досежно размера на шрифта. Навежда доводи, че освен това недействителността на договора следвала и от факта, че липсвал погасителен план, като бил нарушен и чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК и не можело да се разбере какъв е размера на погасителните вноски, съответно т. 20 досежно лихвения процент. Сочи, че ако съдът приеме договора за недействителен принципно би било приложимо правилото на чл. 23 ЗПК, но то предвиждало друго основание на претенцията, поради което разглеждането му било недопустимо. Развива съображения, че договорът бил нищожен и поради противоречие с добрите нрави, поради нееквивалентност на престациите. Твърди, че клаузата за договора лихва също била нищожна, тъй като надхвърляла трикратно законната лихва, като освен това нищожността на възнаградителната лихва влечала и нищожност на целия договор, тъй като без тази клауза договорът нямало да бъде сключен. Прави възражение, че претенцията е погасена по давност. Евантуално поддържа, че били налице неравноправни клаузи, което обосновава подробно. Иска отхвърляне на предявените искове.

Съдът, като съобрази правните доводи на страните, събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното:

СРС, 156-ти състав е сезиран с първоначално обективно, кумулативно съединени положителни установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, във вр. чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК, във вр. чл. 9 ЗПК, във вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Спорните материални субективни права са обусловени от осъществяването в обективната действителност на следните материални предпоставки (юридически факти): **1)** наличието на валиден договор за предоставяне на потребителски кредит; **2)** клаузите от договора за кредит да не водят до значително неравновесие между правата и задълженията на страните и да не увреждат техните интереси или да са индивидуално уговорени; **3)** кредиторът да е предоставил, съответно длъжника да усвоил сумата по отпуснатия потребителски кредит, като не са заплатени на уговорения в договора падеж, дължимите вноски.

Представен е Договор за потребителски кредит № 497639/18.02.2021 г., сключен между „СК“ ООД от една страна, в качеството на кредитор и А. Ц. В. от друга страна, в качеството на кредитополучател. По силата на договора кредиторът предоставя на кредитополучателят сумата от 1600,00 лева, което последният потвърждава с полагането на подпис под договора, като сумата е получен в брой, а кредитополучателят се задължава да върне предоставената сума на 9 бр. двуседмични вноски, ведно с уговорената по договора възнаградителна лихва.

Договорът е частен диспозитивен документ, който е подписан от страните, поради което при липсата на доказателства за неговата автентичност, последният обвързва страните с обективизираните в договора изявление и произтичащите от това права и задължения – арг. чл. 180 ГПК.

Този договор е формален (изискуемата форма за действителност е писмена – арг. чл. 10, ал. 1 ЗПК); реален или консенсуален, в зависимост от това дали той се сключва с предаването на паричните средства, предмет на кредита или с постигането на съгласието за предоставяне на конкретна парична сума – арг. чл. 9 ЗПК, като е от значение и обстоятелството дали сключването на договора предполага предаване на паричните средства или само постигане на съгласие по основните негови уговорки; възмезден и комутативен, като за заемодателят възниква притезателното право да иска от заемателя

връщане на дадената сума – в същата валута и размер. Тази двустранна сделка е възмездна, тъй като в този договор следва да е уговорен в момента на сключването му годишният процент на разходите (ГПР) по кредита – арг. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, включващ в себе си разходите, които потребителят се е задължил да заплати във връзка с предоставяне на кредита и уговорената възнаградителна лихва – арг. чл. 19, ал. 1 ЗПК. Възнаградителната лихва представлява по своето правно естество възнаграждение, което длъжникът на пари или на други заместими вещи трябва да престира на кредитора, защото са му предадени и се е разпоредил с тях. Лихвата е граждански плод и се дължи по силата на едно правоотношение, като нейният размер се определя от размера на дадения в заем капитал и времето на ползването му. По този договор може само за една от страните по заемното правоотношение възникват правни задължения – при реалния договор за потребителски кредит (за кредитополучателя – да върне сумата, предмет на двустранната сделка, в същата валута и размер, както и уговорената възнаградителна лихва), а за другата (кредитополучателя) – корелативни на правните задължения на заемателя субективни права (парични притезания) или ако е консенсуален договор за потребителски кредит (освен по-горе изброените престации и задължението да се предостави уговорената заемна сума на кредитополучателя). Следователно по делото безспорно са установени две от материални предпоставки на предявените искове.

Прието и неоспорено е заключението на СПЕ от което се изяснява, че печатния текст на процесния договор за потребителски кредит е изписан със стандартен шрифт „Times new roman“, с размер на кегела 14, а текста на общите условия е изписан с шрифт „PT Sans Narrow“, с размер на кегела 12.

Съдът, като извърши преценка на заключението на СПЕ, съобразно правилото на чл. 202 ГПК намира, че следва да го кредитира, тъй като е изготвено обективно, компетентно и добросъвестно. Вещото лице е отговорило изчерпателно на поставените задачи, като по делото липсват доказателства, че експертът е заинтересован от изхода на правния спор или е недобросъвестен.

С оглед изложеното, настоящият съдебен състав намира, че е спазен императивната норма на чл. 10, ал. 1 ЗПК.

За доказването на договора и на факта на предоставяне на паричната сума важат общите правила на чл. 153 и сл. от ГПК. Приложими са всички доказателствени средства без свидетелски показания (с оглед забраната на чл. 164 от ГПК). При наличие на частни документи, подписани от страните, които са ги съставили (договор за заем и предварителен договор, съдържащ изявление за реално получаване на предоставената сума), които не са оспорени, същите съставляват доказателство, че изявленията които се съдържат в тях са направени от посочените в тях лица и удостоверените в факти са се осъществили така, както са посочени. (в този смисъл е **Решение № 43 от 26.03.2015 г. по гр.д.№ 4638/2014 г. на ВКС, III г.о.**) В тази връзка, доколкото в чл. 4, ал. 1 на процесния договор за заем е изрично уговорено от страните, че договорът служи като разписка по смисъла на чл. 77 ЗЗД, удостоверяваща получаването на заемната сума от страна на кредитополучателя и доколкото последният не е оспорен по надлежния ред от ответника, то съдът приема, че кредиторът действително е предоставил, а длъжникът съответно е усвоил сумата по дължимия кредит.

По делото не са сочени, респ. не са събрани доказателства, че претенциите за главница и договорна възнаградителна лихва са погасени чрез плащане, поради което и с оглед неблагоприятните последици на доказателствената тежест, съдът е длъжен да приеме недоказаният факт за неосъществил се в обективната действителност – арг. чл. 154, ал. 1 ГПК. Следователно претенциите за главница и възнаградителна лихва са основателни и следва да бъдат уважени в пълния предявен размер.

Искът за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва (т. нар.

мораторна лихва) е обусловен от изхода на спор по главния (обуславящият) иск. След като основателен е главния иск, то такъв се явява и акцесорния (обусловения) иск, като съдът е взел предвид уговорените в договора срока, което води до извод за приложение на правилото по чл. 84, ал. 2 ЗЗД, че срока кани вместо човека (*dies interpellat pro homine*), поради което ответникът е изпаднал в забава и дължи мораторната лихва в пълния претендиран размер.

Според императивната норма на чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен.

В случая, съдът намира, че спазени нормативните изисквания, поради което процесният договор е валиден.

Не може да се възприеме разбирането на ответника, че договорът бил нищожен поради нарушение на добрите нрави. Действително нееквивалентността на престациите би могла да доведе до нищожност поради противоречие с добрите нрави (по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 3), но в случая от самия договор не може да се направи подобен извод. Сравнението между размера на главницата и възнаградителната лихва води до извод, че последната е по-малко от 10 % от дължимата главница, което за рисков кредитиране, каквото е това по т. нар. „бързи кредити“, какъвто е процесният договор не може да доведе до извод за екзорбитантност на уговорената възнаградителна лихва. Нещо повече, с аналогични аргументи, долкото размера на мораторната лихва е определена съобразно чл. 86, ал. 2 ЗЗД и ПМС № 426, то следва извод, че отново не са нарушени правилата на еквивалентността. Ето защо не може да се приеме, че договорът е нищожен, поради противоречие с добрите нрави.

За пълнота трябва да се посочи, че дори да се приеме, че възнаградителната лихва е в размер на 40,05 %, съобразно посоченото в договора, то същата не е прекомерна, съизмерена с възможността по ЗПК – кредиторът да претендира мораторна лихва при забава в размер до пет пъти по-голям от размера на мораторната лихва. При това положение, това би могло да се приеме за граница за екзорбитантност на възнаградителната лихва, която в случая не е надмината, поради което последната е действителна.

Неоснователни са съображенията на ответника за нарушаването на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК – че от договора не могло да се извлече какъв е погасителния план. Напротив към договора е представен ясен и точен погасителен план с падежи, суми по пера, съответно глобално дължима сума, който погасителен план е подписан от страните и не е надлежно оспорен, поради което и съдът счита, че императивните правила на закона са спазени.

Според императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България (основен лихвен процент – 0.1 %, плюс 10 %), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, са нищожни – чл. 19, ал. 5 ЗПК. Съпоставянето в частност на общия размер на процесното възнаграждение и начислената договорна лихва или с размера на главницата по договора за кредит, обуславя извода, дори при аритметическо пресмятане по реда на чл. 162 ГПК, че горното ограничени не е превишено. Факт е, че в самия договор е посочено, че при главница от 1600,00 лева, общо дължимата сума по договора е в размер на 1751,05 лева, т.е. няма как чисто аритметически чл. 19, ал. 4 и ал. 5 ЗПК да не е спазен. В тази насока – въпросът за спазването на ГПР би могъл да се постави само в светлината на неустойка отразен в погасителния план, която в случая не се претендира, поради което ГПР-то е спазен за основните вземания, които поради това са дължими.

При този изход на правния спор с правна възможност да претендира деловодни

разноски разполага само ищецът. Последният е поискал присъждането на деловодни разноски, като е доказал, че действително е извършил такива, поради което и на основание чл. 78, ал. 1, във вр. ал. 8 ГПК, във вр. чл. 37 ЗПр.Пом., във вр. чл. 25, ал. 1 НЗПП, следва да му се присъди сумата от 564,00 лева, представляващи деловодни разноски за първоинстанционното и заповедното производство.

Съдът констатира, че въпреки указанията му, ищецът не внесъл разноски за допълнителен депозит за възнаграждение на вещото лице по СПЕ, поради което намира, че са налице предпоставките на чл. 77 ГПК, като ищецът следва да бъде осъден да заплати сумата от 70,00 лева по сметка на Софийският районен съд, представляващи дължим допълнителен депозит във връзка с допуснатата СПЕ.

Така мотивиран, Софийският районен съд

РЕШИ:

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на А. Ц. В., ЕГН: *****, с адрес: гр., **че дължи на „СК“ ООД, ЕИК:**, със седалище и адрес на управление: гр., на основание чл. 422, ал. 1 ГПК, във вр. чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК, във вр. чл. 9 ЗПК, във вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, **сумата от 1600,00 лева**, представляващи главница по Договор за потребителски кредит № 497639/18.02.2021 г., ведно със законната лихва от 04.03.2022 г. (датата на подаването на заявлението за издаване на заповед за изпълнение) до окончателното плащане, както и **сумата от 151,05 лева**, представляващи договорна възнаградителна лихва за периода от 18.02.2021 г. до 24.06.2021 г., както и **сумата от 191,68 лева**, представляващи мораторна лихва за периода от 01.05.2021 г. до 01.02.2022 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 13.06.2022 г. по ч. гр. д. № 11566/2022 г. по описа на СРС, II Г. О., 156-ти състав.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1, във вр. ал. 8 ГПК, във вр. чл. 37 ЗПр.Пом., във вр. чл. 25, ал. 1 НЗПП А. Ц. В., ЕГН: ***** **да заплати на „СК“ ООД, ЕИК:**, **сумата от 564,00 лева**, представляващи деловодни разноски за първоинстанционното и заповедното производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 ГПК „СК“ ООД, ЕИК: **да заплати по сметка на СОФИЙСКИЯТ РАЙОНЕН СЪД, сумата от 70,00 лева** по сметка на Софийският районен съд, представляващи дължим допълнителен депозит във връзка с допуснатата СПЕ.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва в двуседмичен срок от съобщението до страните пред Софийският градски съд с въззивна жалба.

Препис от решението да се връчи на страните!

РАЙОНЕН СЪДИЯ:

Съдия при Софийски районен съд: _____